

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1960

BRNO 1961

lu 4cm a v ostří 4.2 cm šir., max. 1.7 cm sil., váží 66 g. V ostří a na obou stranách je poněkud poškozená. Řadí se k dřívějším moravským nálezům, jejichž soupis je uveden ČZM 33, 1946, 78. Museum v Rosicích získalo z téhož naleziště dále 2 okrajové profilované grafitové střepey s horizontálními liniemi a 2 jiné masivní černé silně profilované střepey silně tuhou promíšené, první se širokou vlnicí a druhý se silnými záseky na plastickém žeburu a konečně nedohotovenou brusli se započatým hlazením.

Fund eines Neolithischen Beiles aus dem gebänderten Feuersteinmaterial aus Mělčany bei Dolní Kounice.

In Mělčany bei Dolní Kounice wurden beim Brunnengraben in der Tiefe von 8m /!/ in gestörter Lage ein Beil aus gebändertem Feuersteinmaterial und mittelalterliche Graphitscherben gefunden.

Časné únětické hroby z Ivančic.

Jaromír Ondráček

Při odebírání písku v ivančické cihelně rozrušili dělníci několik hrobů se skrčenými kostrami. Několik nádob zachránili pracovníci musea v Ivančicích a předali je Archeologickému ústavu AÚ ČSAV v Brně. Jde o typickou časné únětickou keramiku. Pohřebiště se rozkládá na mírném návrší, vpravo od silnice z Ivančic do Moravského Krumlova. Je to vedle bohatého hrobu v "Lánech" druhé časné únětické naleziště na ivančickém katastru.

Frühaunjetitzer Gräber von Ivančice.

In der Ziegeleilehmgrube zerstörten Arbeiter einige Gräber mit typischer Keramik der Frühaunjetitzer-Kultur.

Únětické pohřebiště u Lanžhota.

Jaromír Ondráček

Na únětické pohřebiště v písečníku JZD v Lanžhotě upozornili v roce 1959 členové vlastivědného kroužku při Osvětové besedě v Lanžhotě, kteří získali z rozrušených hrobů šálek a bronzovou dýku^{1/}. Další hrob byl rozrušen začátkem dubna r. 1960 a J. Uher z něj zachránil džbán s kalichevitě rozevřeným hrdlem, odděleným ostrou hranou od slabě vyduté spodní části. Hnědošedý povrch je jemně drsný se stopami hlazení /V 11.7 cm/. 3. května téhož roku narazili dělníci při

odebírání písku na další hrob, který prozkoumal J. Uher společně s pracovníky AÚ ČSAV. V hloubce 125 cm od povrchu ležela na pravém boku silně skrčená dětská kostra orientovaná hlavou k jihozápadu a obličejem k jihovýchodu. U chodidel stál hnědošedý, na povrchu vyhlazený koflík s uchem při dně a s náznakem kalichovitého rozevření hrdla /V 8.1 cm/.

Všechny tři nádoby získané z pohřebiště v letech 1959 a 1960 jsou tvarově poněkud odchýlné od běžné únětické hrobové keramiky. Šálek s ostrou hranou pod hrdlem není na moravských pohřebištích obvyklý, ale má analogie ve věteřovské keramice /Rymice-Količín, Charváty/^{2/}. Rovněž koflík s kalichovitě rozevřeným hrdlem je v únětických hrobech velice vzácný a K. Tihelka soudí, že se vyskytuje až na sídlištích věteřovského typu^{3/}. Nález z Lanžhota, stejně jako podobné koflíky z Bulhar^{4/} a Suchohrdel^{5/} však ukazují, že s náznaky kalichovitě rozevřeného hrdla koflíků musíme počítat i na mladých únětic-pohřebištích, stejně jako na pohřebištích hurbanovského typu na Slovensku^{6/}. Na silné vztahy k slovensko-uherské oblasti ukazuje i džbán z lanžhotského pohřebiště, který se blíží tvarům severopanonské⁴ inkrustované keramiky^{7/}, i když nelze upřít jistý vliv keramiky únětické či věteřovské^{8/}. O pronikání severopanonských prvků do moravského starobronzového prostředí svědčí především nález z Bělova u Kroměříže i ovlivnění některých věteřovských nádob po stránce formální i ornamentační^{9/}. V této souvislosti je vhodné připomenout i dvouuché nádoby z věteřovských sídlišť na jihovýchodní Moravě /Kobyly, Bánov/^{10/}, které odpovídají jak maďarovským^{11/}, tak i severopanonským amforám z Monostoru^{12/}, Patinců^{13/} a Györu^{14/}.

I když máme z pohřebiště v Lanžhotě k dispozici jen několik předmětů, zdá se, že jde o naleziště mimořádné důležitosti, vykazující vedle únětických znaků i některé prvky maďarovsko-věteřovské a severopanonské. Je to jedno z mála moravských pohřebišť pozdní únětické kultury, na kterém lze sledovat působení jihovýchodního kulturního proudu v době vznikajícího věteřovského typu.

z e m e n k y:

1/ J. Meduna, Přehled výzkumů 1959, Brno 1960, 168, tab. 34

2/ K. Tihelka, Moravský věteřovský typ, Pam. arch. LI 1960, obr. 15:2, 26:4,

3/ K. Tihelka, l. c., 115.

- 4/ R. Radda, nález. zpráva v archivu AÚ ČSAV, odb. Brno, č.j. 342/56.
- 5/ OVM Mor. Krumlov /bez inv. č./.
- 6/ A. Točík, Staršia a stredná doba bronzová na juhozápadnom Slovensku /tézy/, Referáty Liblice 1956, tab. VI.
- 7/ P. Patay, Korai bronzkori kultúrák Magyarországon, Diss. Pann. II.1938, tab. VII,5; F. Tompa, 25 Jahre Urgeschichtsforschung in Ungarn 1912-1936, 24./25. Ber. RGK 1934/5, tab. 25,1,18; V. Budinský-Krička, Slovenské dejiny I, tabulka XV,7; M. Dušek, Régészeti Füzetek 1960, tab. VI,7; týž, Pohrebiská zo staršej doby bronzovej na Slovensku I, Archaeologica Slovaca-Fontes III 1960, tab. IX,3; XXIV,9; XLII,15; LIV,1.
- 8/ Srv. na př. K. Tihelka, l.c., obr. 8:6, 40:2.
- 9/ K. Tihelka, l.c., 38, 44, 72, 74, 115.
- 10/ K. Tihelka, l. c., 40, obr. 19:3.
- 11/ A. Točík, l.c., tab. IX,7.
- 12/ M. Dušek, Régészeti Füzetek 1960, tab. II,1.
- 13/ M. Dušek, Pohrebiská zo staršej doby bronzovej na Slovensku I, tab. XIII,7;
- 14/ S. Mithay, Bronzkori kultúrák Győr környékén, Győr története a vaskorszakig, Győr 1942, tab. VIII,4.

Aunjetitzer-Gräberfeld bei Lanžhot.

Bei der Sandförderung in der Sandgrube bei Lanžhot kam es im Jahre 1959 zur Beschädigung einiger Aunjetitzer-Gräber, aus welchen eine Tasse und ein bronzenener Dolch gewonnen werden konnten^{1/}. Im April 1960 wurde ein weiteres Grab zerstört und J. Uher rettete daraus ein Krüglein mit Henkel und kelchartig geöffnetem Halse. Im Mai desselben Jahres stiessen Arbeiter auf ein stark angehocktes Kinderskelett, das mit dem Kopfe nach südwest und mit dem Gesichte nach Südost orientiert war. Zu seinen Füßen stand eine Tasse. Die Schale aus dem Jahre 1959 ist auf mährischen Aunjetitzer-Gräberfeldern keine übliche Form, hat aber Analogien in der Věteřover-Keramik^{2/}. Ebenfalls die Tasse mit kelchartig geöffnetem Halse ist in Aunjetitzer-Gräbern selten /Bulhary, Suchohrdly^{4,5/} und K. Tihelka nimmt an, dass diese erst auf Siedlungen des Věteřover-Typus^{3/} vorkommen. Auf starke Beziehungen zur slowakisch-ungarischen Region zeigt das Krüglein von dem Gräberfelde in Lanžhot, das sich den nordpannonischen Formen der inkrustierten Keramik^{7/} nähert, auch wenn man einen bestimmten Einfluss der Aunjetitzer-oder vielmehr der Věteřover-Keramik^{8/} nicht abstreiten kann. Über das Eindringen nordpannonischer Elemente in das mährische altbronzezeitliche Milieu zeugt vor allem der Fund aus Bělov bei Kroměřiř, aber auch die Beeinflussung einiger Věteřover-Gefäße, in Form und Verzierung^{9/}. Auch zweihenkelige Gefäße aus Věteřover-Siedlungen im südöstlichen Teile Mährens /Kobylí, Bánov/^{10/} entsprechen wie den Mařarovce^{11/} so auch dem nordpannonischen Amphoren aus Monostor^{12/}, Patince^{13/} und Győr^{14/}. Das Gräberfeld von Lanžhot ist eines von den wenigen mährischen Gräberfeldern der Spätaunjetitzer-Kultur, auf welchem man das Einwirken des südöstlichen Kulturstromes in der Zeit des entstehenden Věteřover-Typus verfolgen kann.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1960.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludikovská.
- Na titulní stránce: Pozlacený gombík z pohřebiště u VI. kostela
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.